Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης

Τόμ. 8 (2018)

8ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και
Θρησκευμάτων

8^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ

Ιδεολογικές – Πολιτικές – Ψυχολογικές – Παιδαγωγικές
Προϋποθέσεις Εκπαίδευσης Χαρισματικών Ατόμων

ΤΟΜΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ
ISSN: 2529-1157

Σε Συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Φυσικών και την
Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIVANICARAVEL
14-17 Ιουνίου 2018

**Αναπηρικός & Αθλητικός τουρισμός και Αναψυχή
για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) & Εμποδιζόμενα
άτομα.**

Γεωργία Παπαϊωάννου

doi: [10.12681/edusc.2735](https://doi.org/10.12681/edusc.2735)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπαϊωάννου Γ. (2020). Αναπηρικός & Αθλητικός τουρισμός και Αναψυχή για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) & Εμποδιζόμενα άτομα. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 8, 856–860.
<https://doi.org/10.12681/edusc.2735>

Αναπηρικός & Αθλητικός τουρισμός και Αναψυχή για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) & Εμποδιζόμενα άτομα.

Γεωργία Παπαϊωάννου Διδάκτωρ Αναπηρικού & Αθλητικού Τουρισμού
glpap.adapt@gmail.com

Περίληψη

Αναπηρικός τουρισμός είναι η συνεχής προσπάθεια για να εξασφαλιστούν τουριστικοί προορισμοί, προϊόντα και υπηρεσίες προσιτά σε όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από τους φυσικούς τους περιορισμούς, αναπηρία ή ηλικία.

Ο Προσβάσιμος τουρισμός επιτρέπει στους ανθρώπους με απαιτήσεις πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας, όρασης, ακοής και γνωστικές διαστάσεις της πρόσβασης, να λειτουργούν ανεξάρτητα και με την ισότητα και την αξιοπρέπεια μέσα από την παράδοση των καθολικού σχεδιασμού τουριστικών προϊόντων, υπηρεσιών και περιβαλλόντων. Ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει όλους τους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ταξιδεύουν με παιδιά σε καροτσάκια, άτομα με αναπηρίες και ηλικιωμένους. Η σύγχρονη κοινωνία έχει όλο και μεγαλύτερη επίγνωση της έννοιας της ένταξης των ατόμων με αναπηρίες.

Ο σχεδιασμός τουριστικής πολιτικής στην χώρα μας δεν έχει διαχρονικά συμπεριλάβει ως κριτήριο την ικανοποίηση των αναγκών των τουριστών με αναπηρία. Πρόκειται περί στρατηγικού λάθους, όπως αποδεικνύουν τα σχετικά στοιχεία και ευρήματα με την διεθνή τουριστική αγορά των ΑμεΑ. Με στοιχεία από το Ευρωπαϊκό Forum για την Αναπηρία (European Disability Forum), υπάρχουν περίπου 50 εκατομμύρια άνθρωποι με κάποιας μορφής αναπηρία στην Ευρώπη. Αν ληφθεί μάλιστα υπόψη ο ταχέως αναπτυσσόμενος πληθυσμός ηλικίας άνω των 65 και το γεγονός ότι τα άτομα με αναπηρία σπάνια ταξιδεύουν μόνα τους, τότε αυτή η αγορά σχεδόν τριπλασιάζεται. Τα πιο αξιόπιστα στοιχεία μας προσφέρονται από αναλυτική μελέτη του γερμανικού υπουργείου οικονομικών που είχε ως θέμα την δυναμική, τις προδιαγραφές και τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης τουριστικής αγοράς. Τα τεκμήρια της μελέτης “κραυγάζουν” υπέρ της αναγκαιότητας να επενδυθεί νους και χρήμα υπέρ της προσέλκυσης της τουριστικής αγοράς των ΑμεΑ, ιδιαίτερα από χώρες όπως η Ελλάδα, η οικονομία της οποίας είναι άμεσα συνδεδεμένη με το τουριστικό προϊόν.

Προαπαιτούμενο για την επιτυχημένη ανάπτυξη ενός Προσβάσιμου Τουριστικού Προϊόντος είναι η Ολιστική Προσέγγιση.

Λέξεις Κλειδιά: αναπηρία; Τουρισμός; Προσβασιμότητα; τρίτη ηλικία; αναψυχή

Abstract

Tourism for people with disabilities, involves the constant endeavor to ensure that tourist destinations, products and services are accessible to all people, regardless of their physical limitations, disability or age.

Therefore, people with specific accessibility requirements, including mobility, hearing, sight as well as cognitive impairments, should be able to function independently equally and with dignity. This can be delivered via a design and implementation project that encompasses the touristic product itself, the provided services as well as the settings. As such this definition of “accessible tourism” includes people travelling with their children in push-chairs, -prams, people with special needs and the elderly. There is an increasing awareness in our societies to strive to integrate people with disabilities as well as specific accessibility needs.

Planning of tourism policy in our country has not taken into account satisfying the needs of tourists with disabilities. This is in fact a shortcoming in policy-design, as evidenced by the relevant facts and findings of the international tourist market concerning people with disabilities. With figures taken from the European Disability Forum, we conclude that in Europe 50 million people have some disability. If we consider the rapidly growing population of the people aged 65 and over, as well as the fact that people with disabilities rarely travel alone, this market is almost tripled. Our most reliable data is sourced from a detailed study by the German Ministry of Finance on the dynamics, specifications and distinctiveness of the specific tourist market.

The evidence in this study firmly highlights the necessity to invest money and brain-power, in order to attract more disabled people to spend their vacation in Greece, especially given the contribution of the tourist industry to the country’s economy.

Therefore, a holistic approach to developing an “Accessible Tourist Product” is a prerequisite for its success.

Keywords: disability; Tourism; Accessibility; Elderly; recreation

Οι διακοπές, το ταξίδι και οι δραστηριότητες άθλησης και αναψυχής αποτελούν σημαντικό κομμάτι της ζωής των ατόμων με αναπηρία ως μέσο απόδρασης από την καθημερινότητα, ενίσχυσης των οικογενειακών δεσμών, προαγωγής της υγείας, της αυτοπεποίθησης και της ανεξαρτησίας. Έρευνες στον τουρισμό έδειξαν ότι τα άτομα με αναπηρία συναντούν πολλά εμπόδια στη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες άσκησης και αναψυχής εξαιτίας της έλλειψης προσβάσιμων προορισμών, εγκαταστάσεων, μέσων μεταφοράς, κατάλληλης πληροφόρησης και των εμποδίων επικοινωνίας και συμπεριφοράς, αλλά συχνά συναντούν εμπόδια και στην εύρεση διαμονής, προσιτής και προσβάσιμης.

Ο τουρισμός αποτελεί σημαντικό κοινωνικοοικονομικό φαινόμενο με θεαματική δυναμική, κυρίως, τα τελευταία πενήντα χρόνια. Στη χρονική αυτή διαδρομή ο τουρισμός άλλαξε μορφή και ένταση, ενώ συνεχώς εξελίσσεται και διαφοροποιείται σύμφωνα με τις εξελίξεις και τα εκάστοτε πρότυπα της οικονομίας και της κοινωνίας, στις οποίες δρα και αναπτύσσεται. Ως μέσο οικονομικής ανάπτυξης, προκαλεί το ενδιαφέρον σε παγκόσμιο επίπεδο καθώς χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη δυναμική και ποικιλομορφία.

Τα άτομα με αναπηρία αντιπροσωπεύουν μια μεγάλη και αναπτυσσόμενη αγορά για τις τουριστικές επιχειρήσεις. Συνήθως ταξιδεύουν σε μεγάλες ομάδες, μένουν για μεγάλες χρονικές περιόδους, γίνονται πιο εύκολα «αφοσιωμένοι/πιστοί πελάτες» σε σύγκριση με τους τουρίστες χωρίς αναπηρία και επιστρέφουν σε μέρη που παρέχουν καλή προσβασιμότητα. Στην καθημερινότητά τους εξαρτώνται κυρίως από βοηθούς ή φροντιστές και οι διακοπές αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι της ζωής τους. Ενώ έχουν τα ίδια δικαιώματα και επιθυμίες για τουρισμό όπως κάθε κοινωνική ομάδα, έχουν ωστόσο να σκεφτούν περισσότερους παράγοντες από τους συνηθισμένους ανθρώπους και να αντιμετωπίσουν περισσότερες προκλήσεις κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Συνεπώς οι διακοπές μακριά από το σπίτι αποδεικνύονται διαφορετικές για τους τουρίστες με αναπηρία απ' ότι για τους υπόλοιπους τουρίστες και η προσβασιμότητα αποτελεί σημαντικό παράγοντα πραγματοποίησης ενός ταξιδιού.

Η έρευνα στον τουρισμό για τα άτομα με αναπηρία συνεχίζει να εξελίσσεται με το ζήτημα της προσβασιμότητας να πολιορκεί το ενδιαφέρον πολλών ερευνητών. Έρευνες στον προσβάσιμο τουρισμό έδειξαν ότι τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν εμπόδια στη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες αναψυχής εξαιτίας της έλλειψης προσβάσιμων προορισμών, εγκαταστάσεων, μέσων μεταφοράς, κατάλληλης πληροφόρησης και εμποδίων επικοινωνίας και συμπεριφοράς. Αρκετές έρευνες επεσήμαναν την ύπαρξη εμποδίων για τους τουρίστες με αναπηρία που αφορούν στην προσβασιμότητα σε τομείς του τουρισμού όπως στα μέσα μεταφοράς, στη διαμονή και στην πληροφόρηση σχετικά με τη διαμονή καθώς και στα αξιοθέατα. Επιπλέον οι τουρίστες με αναπηρία συχνά συναντούν εμπόδια και προβλήματα στην εύρεση προσιτής και προσβάσιμης διαμονής.

Το ταξίδι και οι δραστηριότητες άθλησης και αναψυχής αποτελούν σημαντικό κομμάτι της ζωής των ατόμων με αναπηρία καθώς αποτελούν μέσο απόδρασης από την καθημερινότητα, ενίσχυσης των οικογενειακών δεσμών, προαγωγής της υγείας, της αυτοπεποίθησης και της ανεξαρτησίας. Παιδιά και άτομα με νοητική υστέρηση που συμμετέχουν στα Special Olympics παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα αυτοεκτίμησης και αυτοπεποίθησης, όπως επίσης και οι αθλητές τένις σε αμαξίδιο. Οι αθλητικές ομάδες είναι πια ορατές όπως μαρτυρείται και από τους Παραολυμπιακούς Αγώνες, σε έρευνα των οποίων οι αθλητές ράγκμπι σε αμαξίδιο, ανέφεραν και επιβεβαίωσαν τη σημασία του αθλητισμού ως ένα σημαντικό κομμάτι της ζωής τους.

Η πρώτη Παγκόσμια έκθεση για την αναπηρία, προσφέρει τις πρώτες εκτιμήσεις για την αναπηρία σε παγκόσμιο επίπεδο σε 40 έτη και μία επισκόπηση της κοινωνικής συνθήκης της αναπηρίας στον κόσμο. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζει πάνω από 1 δισεκατομμύριο άνθρωποι με αναπηρία που ζουν ανά τον κόσμο, έχουν κάποια μορφή αναπηρίας και συναντούν σημαντικά εμπόδια στην καθημερινότητα τους, αντιστοιχώντας στο 15% του παγκόσμιου πληθυσμού. Σχεδόν το 1/5 του εκτιμώμενου παγκόσμιου αριθμού ανθρώπων ζει με αναπηρία. Μόνο στην Ευρώπη ο αριθμός των ατόμων που παρουσιάζουν κάποια μορφή αναπηρίας ανέρχεται σε 80 εκατομμύρια, ενώ με τους συνταξιιδιώτες το εν δυνάμει μέγεθος του πληθυσμού εκτιμάται στους 133 εκατομμύρια τουρίστες με αναπηρία. Συνεπώς αν στο 15% του παγκόσμιου πληθυσμού συμπεριληφθούν οι συνταξιιδιώτες, συμπεραίνεται ότι άνω του 15% του πληθυσμού έχει ανάγκη από ελεύθερο, χωρίς εμπόδια, προσβάσιμο ταξίδι. Η αναπηρία αυξάνεται λόγω της γήρανσης του πληθυσμού και της παγκόσμιας αύξησης των χρόνιων παθήσεων υγείας.

- Βιβλιογραφία
- - European Disability Forum
- - Darcy, S., & Dickson, T. (2009). A Whole-of-Life Approach to Tourism: The Case for Accessible Tourism Experiences. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 16(1), 32-44.
- - World Health Organization (2007). Global Age-friendly Cities Guide from http://www.who.int/ageing/age_friendly_cities/en/index.htm
- - ENAT (European Network for Accessible Tourism)